

pe care *Magister Machiavelli* le ascultă îngrozit, sunt un avertisment încă valabil). Condamnat să asiste la eforturile sisifice ale celor "de dincolo" care iau fiecare experiență de la capăt, el tresare, parcă înviat deodată, numai când își expune ideile, pentru ca apoi să revină la dezamăgire, înțelegând că principele ideal, așa cum îl vede el, nu va putea exista niciodată. Resemnat, își întoarce privirea spre cei din jurul său, pentru că a găsit în iad mulți oameni cumsecade, ba chiar mai mult decât atât

Magister Machiavelli este un spectacol exemplar pentru tipul de teatru în care crede și pe care îl practică Alexander

Hausvater – un teatru-șoc, din care nu lipsește însă poezia, un teatru în care prezentul transpare metamorfozat, astfel încât spectatorul de acum să se regăsească în personaje și situații, chiar dacă ele au fost create cu sute de ani în urmă.

Teatrul „Ariel” Râmnicu Vâlcea (cu sprijinul Teatrului Odeon) – *Magister Machiavelli* după **Machiavelli. Regia: Alexander Hausvater. Decoruri: Cristinel Vlad. Costume și butaforie: Viorica Petrovici. Muzica: Nicu Alifantis. Cu: Ionel Mihăilescu, Pătru Gavril, Constantin Florescu, Magda Catone, Gabriel Tudorin, Gabriel Popescu, Aristița Diamandi, Gabriela Curpăn, Corina Merișescu Nadoș. Data premierei bucureștene: 19 octombrie 2000.**

Ștefan OPREA

Da! Nu! Da!

Dar până când să-l tot jucăm pe Cehov... ca pe Cehov, dacă el însuși – în *Pescărușul* – cerea *forme noi*, care să scoată teatrul din *rutină și prejudecată*? Încât, de ce să ne mirăm auzindu-l la radio pe Hausvater declarând că „piesa a fost *re-creată*”?! Se referea, desigur, la traducerea-prelucrare a lui Horia Gârbea. Declarația ar putea fi socotită șocantă și ar provoca întrebarea: „De ce să fie *re-creată*?! Cehov n-a *creat-o* destul de bine?!”. De aici, ar putea porni o nesfârșită discuție, pro și contra, între cei care doresc respectarea statutului unei capodopere și cei care nu mai pot suporta capodoperele altor timpuri și vor ceva nou, conform cu spiritul, cu psihologia și cu aspirațiile prezentului. Oricât de lungă și aprinsă ar fi, însă, o asemenea discuție, ea nu va duce spre

nici o concluzie, căci argumente vor avea și unii și alții.

Așadar, au avut dreptate Gârbea și Hausvater să-l abordeze pe Cehov dintr-un unghi inedit, să elimine atmosfera specifică, muzicalitatea internă, sensibilitățile adânci, simbolurile tradiționale și să le înlocuiască, fără milă, cu *forme noi*? Da! Nu! Da! Ferice de cei care se pot opri la un răspuns categoric: Da! Nu! Da!

În interviul radiodifuzat mai sus-pomenit, Hausvater vorbea despre o trilogie pe care a dorit s-o realizeze pe scena Teatrului Național din Iași: *Teibele și demonul ei*, Roberto Zucco, *Livada de vișini*. Afirmatie năucitoare, dacă o raportezi la cele trei texte, cărora cu greu li s-ar putea descoperi elemente comune (de gândire, de sensibilitate, de atmosferă, de

structură dramatică, de stil). Numai că el vorbea despre *o trilogie de stil regizoral*, de viziune scenică. Sigur că trebuie să fii foarte stăpân pe mijloacele tale – și Hausvater este! – să ai siguranța unității tale de gândire ca să poți „trage” spre un numitor comun (stilistic) trei texte atât de diferite și să poți spune, cu mâna pe inimă, că nu te repeți. Dacă, însă, te repeți, ai un „loc de fugă”: *trilogia stilistică*. Poate zice cineva nu?! Prin urmare, dacă lăsăm la o parte orizontul nostru de așteptare „Cehov”, dacă renunțăm la tot ce am știut și am simțit în fața unei reprezentări cu o piesă cehoviană, dacă vrem să nu fim taxați drept tradiționaliști sau – și mai rău! – retrograzi, dacă acceptăm că nu cuvântul, nu poezia, esențele tari, și subtilitățile textului trebuie să primeze într-un spectacol Cehov, ci imaginea, mișcarea, ritmul, culoarea, muzica, invenția scenografică, dacă avem exercițiul – absolut necesar! – de spectator obișnuit cu modernitatea gândirii regizorale, nu se poate să nu socotim excelent spectacolul lui Hausvater. Căci el este, înainte de orice, un spectacol de imagine și ritm, de sonorități debordante, de culori și forme caleidoscopice, elaborate într-o viziune unitară, ingenioasă, cuceritoare. Ici, colo, însă, mai învinge și Cehov: câte o oază de calm și de liniște, de vibrație a sentimentului, de izbucnire a câte unui simbol specific – totul foarte atent și subtil lucrat: bijuterii. Iată colaborarea cu Cehov, îți spui. Iată-o pe *Liubov Andreevna* – veselă, exuberantă, tristă, melancolică, superior indiferentă față de tot ce i se întâmplă sau pasager îndurerată, sfâșiată de presimțiri; iată-l pe *Gaev*, copilăros și retoric, senin și superficial; pe *Lopahin*

(prezența cea mai pregnantă din acest spectacol), viguros, dinamic, vag sentimental, dar mai ales hotărât și lucid în tot ce face. Și celelalte personaje se conturează cu precizie – mai ales *Firs* și *Duniasha* (explozivă, feminină, nestatornică, provocatoare), dar și *Pișcik* și *Petea Trofimov*, și *Iașa*, și *Varia*, și *Epihodov*. Regizorul a avut abilitatea de a le oferi șansa să se vadă, fiecare cu chipul și cu trăsătura de caracter esențială, să se decupeze semnificativ din cascada copleșitoare de ritmuri, sonorități și culori care se grăbește mereu să și le asume – uneori. Înainte de a-și fi epuizat disponibilitățile individuale și de participare la drama de ansamblu.

Două personaje noi sunt introduse în spectacol: *Maria Ekaterina Gaeva* (mama, adusă din subtextul cehovian și conferindu-i-se rol de prim-plan) și *Mișa Ivanov* (licitatorul), căruia îi revine funcția dramatică de a marca dezintegrarea proprietății și a familiei *Gaev-Ranevski*.

Colaboratorii lui Hausvater – scenografa Axenti Marfa, compozitorul Romeo Cosma, coregrafa Dana Coșeru și ceilalți – au lucrat într-un consens inspirat, slujind, cu talent și ingeniozitate creatoare, viziunea regizorală.

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași – Livada de vișini de A.P. Cehov. Versiunea românească: Horia Gârbea. Adaptarea scenică și regia: Alexander Hausvater. Decoruri și costume: Axenti Marfa. Muzica: Romeo Cosma. Coregrafia: Dana Coșeru. Asistent de regie: Doina Ignea. Maestru de lumini: Aurel Andrei. Maestru de sunet: Adrian Danifeld. Cu: Doina Deleanu, Teodor Corban, Sergiu Tudose, Emil Coșeru, Anne-Marie Chertic, Adi Carauleanu, Petru Ciubotaru, Ada Gârțoman-Suhar, Vitalie Bichir, Antonela Cornici, Petronela Grigorescu, Tatiana Ionesi, Constantin Pușcașu, Doru Aftanasiu. Data premierei: 12 octombrie 2000.